bilimger.kz
Республикалық білім және ғылым порталы
https://bilimger.kz
ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі тіркелген — Куәлік нөмірі: KZ45VPY00102718
2018

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Филологиялық пәндерді оқытуда халықтық педагогиканы пайдалану мәселелері

ЖАРИЯЛАНДЫ	СІЛТЕМЕ
06.02.2018	https://bilimger.kz/29771/

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Мамбетова Кенжеш Гилмановна

Мақсатым –тілұстартып, өнершашпақ.

Абай.

Қазіргітаңдапедагогикадағыоқу-тәрбиемәселесінебүгінгікүнталабынасауміндеттердіатқаружүктелуде. Алайда, бұлміндеттердістандарттарғасайжүзегеасыруүшін, өзгетілдіұлтөкілдерінехалықтықпедагогиканыпайдалудыңмаңызызор. Мысалы: жаңасабақболсын, қайталаусабағыболсыналатынорныерекше.

Атапайтатынболсам, тиымсөздер, қанаттысөздер, жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтелдертілдамытудакөпкемегінтигізеді 10-сыныпта өткен «Наурыз» сабағыналатын болсам, жаңасабақтүсіндірілгенненкейін, сабақтыбекітуушінНаурызкөженідайындау салты мен құдайнанныңүлестірусалтыкөрсетілді. Қазақхалқыныңұлттықтағам, киім, ойын, өнерінебайланыстыжұмбақ, жаңылтпаш, мақал-мәтелдердентоптарарасында жарыстарөткізілді. Мысалы:

Есетатаметасатар, Торта қойдым, орта қойдым,

Етасатса,бесасатар. Орта қойдым, жорта қойдым.

Ас-адамның арқауы.

Нан болса әнболады,т.б.

Бүгінгікүнде педагогика

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

ғылымыныңалдындатұрғанкүрделіміндеттіхалықпедагогикасындағығасырларбойындақ алыптасқанбілім, тәжірибеарқылыжүзегеасыраалатындығымызмәлімболыпотыр. Педагогикадағыұлттықтәрбиеұлттыңтіршілігіне, шаруашылыққкісібіне, отбасылық, қоғамдықтарихына, өнеріне, дініне, салт-дәстүрнесайтуып, дамып, жалғасыпотырады.

Олайболса, ұлттықтәрбиедәстүрлерітамашалаудықажетететінкөнедәуірескерішіғанаемес, ол ел тұрмысында, адамдарқарым-қатынасында, отбасылықөміріндебелсендіқызметететінжандықұбылыс, бүгінгітәрбиеніңқайнаркөзі, негізінеайналуғатиісекендігінөмірқажеттігідәлелдепотыр.

Сонымен қатар, салт-дәстүрлердіңұлттықтәрбиетірегі бола алатындығыныңтағы да бір ерекшелігі, оныңіс-әрекетарқылытәрбиелеудіжүзегеасыраалатындығында. Сабаққақойылатынміндеттер мен әдіс-тәсілдер:

1. Салт-дәстүрлердітүсіндіру — мазмұнынанықтау, топтау, бағыттау;
2. Оқуүрдісіндехалықтықпедагогиканыпайдаланужолдары, оны ұйымдастыру жұмыстарын, түрлерінқарастыру.

Бұлмәселенішешуүшінсалт-дәстүрлердіоқу-тәрбиепроцесіндепайдалануәдістерінеталдаужасау кажет.

а) Халықтықпедагогиканыпайдалануарқылықолжеткізеалатынжетістіктердіанықтау, оны дамытужолдарынқарастыру;

ә) Сан алуанәдістемелікжолдарынқарастыру, ұлттықерекшеліктерінпайдалану;

б) Практикалыққжаттығулар, яғнисалт-дәстүрлердіісжүзіндепайдалану, қолдану;

в) Ауызәдебиетінәдепкеайналдыру, яғнимінез-құлыққкөрінісінежеткізу.

Бастыназараударатынмәселе — салт-дәстүрлердімектепоқу-тәрбиепроцесіндежүзегеасыратынбастытұлгаұстаз – тәлімгер, осы халықтықпедагогиканыбіліпқанақоймай, оны ісжүзінде, өмірлікпрактикадапайдаланаалатындайболуышарт.

Мақсаты: салт – дәстүрлердіңоқуүрдісіндеғасырларбойықалыптасқан мол тәжірибесіненегізделген, адамдүниетанымынқалыптастыратынғылымекендігінескереотырып, бүгінгі күнталабынасайұлттықтәрбие беру мүмкіндіктерінпайдалану, нәтижесіндеболашақұстаздардыұлттықсалт-дәстүрлердіқастерлеп, елге, жерге, ұлтмәдениетінедегеншынайысүйіспеншіліккетәрбиелеу. Сабақтарымдамынадайхалықтық педагогика түрлерінпайдаланамын:

1. Жұмбақтар.

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

2. Мақал-мәтелдер.
3. Жаңылтпаштар.
4. Тыйымсөздер.
5. Қанаттысөздер.
6. Ұлттықойындарт.б.

Тұрақтытіркестер

Мағына

Сұрақтар

Тілішығу

Итарқасықиянда

....

....

Таяқтастам

....

Қоянжүрек

Сөйлеу

....

Қуану

....

....

Жылдам

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

....

Не істеу?

....

....

Қандай?

....

....

....

№

Мақалмәтелдер

Тақырыптары

1

2

3

4

5

6

7

Денсаулық–зорбайлық

....

Досыкөптіжауалмайды, ...

....

Аткөргеноқжонар, ...

....

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

Ердінамысөлтіреді, . . .

....

Өнер-білім

....

Еңбек

....

Ынтымақ, бірлік

....

Оқушыларұлттықтәрбиеніңтеориялықнегіздерінзерттеуарқылыэтнопедагогикамәселелерініңтеориялықзерттеуісінеқатысуларынамүмкіндіктуады.

Теорияныңпрактикаменбайланыстығынжүзегеасырумақсатындамектептеоқушылардыңшығармашылықізденістобыныңжұмысынұйымдастырукерек. Мысалы, «Қазақсалт – дәстүрлері, «Мақал мен мәтелдіңайырмашылығы», «жаңцылтпаштар» т.б. тақырыптарғакітапшалардайындап, оқушыларөзбетіменшығармашылықжүргізеді.

Мақсаты: оқушылардығылыми-методикалықзерттеужұмыстарынжүргізугеүйрету, материалдардыжүйегекелтіру, салыстыру, анализ жасау, қорытындылау, оқушыларғаөздігіненізденуінежолашу.

Қорытындылайкеле, халықпедагогикасыныңтілдідамытуға, сөздікқорынмолайтуғаәсері мол екенінбайқадық. Келешектеөзгетілөкілдерінеауызәдебиетініңтүрлерінмолырақтаныстырукерек. Олүшінмынадайміндеттердішешуқажеттігітуындапотыр:

- Салт-дәстүрдіңтарихынзерттеу, олардыңхалықпедагогикасындағыалатынорнынанықтау.
- Салт-дәстүрлердіңпсихологикалықнегіздерінқалыптастыру.
- Өзгетілдіұлтөкілдерінехалықтық педагогика арқылытіліндамыту, сөздікқорынмолайту.
- Шығармашылыққа баулу.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Н. Оралбаева. «Практикалық қазактілі». 1999 ж.

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

2. Қ. Бектұров. «Қазақтілі». 1995 ж.
3. М. Балақаев. «Қазақтілі». 1992 ж.
4. С. Исаев, М. Мұқышева. «Дидактикалық материалдар». 2002 ж.
5. К. Хикмет. «Даналық сүрлеуі». 2005 ж.
6. Ғылыми-әдістемелікжурналдар. 2007, 2008, 2009 ж.ж.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі
© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.